

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 377/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sž 78/2005 z 26. mája 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2010 doručená sťažnosť Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 SŽ 78/2005 z 26. mája 2010.

Sťažovateľ uviedol, že 3. júna 2010 mu bolo doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 78/2005 z 26. mája 2010, ktorým bol opravený rozsudok sp. zn. 4 SŽ 78/2005 z 29. mája 2006, ktorý sa stal právoplatným 7. júla 2006. Vzhľadom na to, že opravné uznesenie najvyššieho súdu sa sťažovateľovi javilo ako nezákonné, podal proti nemu 9. júla 2010 odvolanie, aj napriek podľa neho nesprávnemu poučeniu o nemožnosti podať proti nemu opravný prostriedok. Podľa vyjadrenia sťažovateľa reakcia najvyššieho súdu na podaný opravný prostriedok spočívala v tom, že 2. augusta 2010 bola na namietanom uznesení vyznačená jeho právoplatnosť, ktorá podľa najvyššieho súdu nastala 3. júna 2010.

Sťažovateľ namietal, že prijatým uznesením najvyšší súd opravil svoj rozsudok v danej veci z 29. mája 2006 tak, že namiesto žalovanej – odvolacej komisie, ktorá bola zriadená zákonom č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“), označil jeho ako žalovaného.

Predmetom konania najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 4 SŽ 78/2005 bolo pritom preskúmanie rozhodnutia odvolacej komisie ako druhostupňového orgánu vo vzťahu k rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu, ktorý vyslovil, že žalobcu nie je možné považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu.

Sťažovateľ vyslovil názor, že postup najvyššieho súdu spočívajúci vo vydaní opraveného uznesenia nebol správny, pretože v čase vyhlásenia rozsudku najvyššieho súdu z 29. mája 2006, ktorý bol týmto uznesením opravený, ešte nebol konštituovaný, to znamená, že nemohol byť v ňom uvedený ako žalovaný. V tejto súvislosti sťažovateľ argumentoval tým, že ústavný súd nálezom sp. zn. PL. ÚS 6/04 z 19. októbra 2005 vyslovil, že ustanovenie § 30 ods. 4 až 7 zákona o ochrane utajovaných skutočností, ktoré sa týkalo

práve kreovania a činnosti odvolacej komisie, nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 2 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy. Tento nález bol uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, pričom podľa sťažovateľa označené ustanovenia zákona o ochrane utajovaných skutočností stratili účinnosť 31. decembra 2005.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ dodal, že on samotný bol konštituovaný ústavným zákonom č. 254/2006 Z. z. o zriadení a činnosti výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „ústavný zákon č. 254/2006 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 11. mája 2006.

Sťažovateľ v sťažnosti argumentoval aj takto:

- „- ústavný zákon nadobudol účinnosť dňa 11. 5. 2006,*
- rozsudok najvyššieho súdu je zo dňa 29. mája 2006,*
- do skončenia volebného obdobia v roku 2006, to znamená do 17. júna 2006 (t. j. v čase vydania rozsudku najvyššieho súdu), vykonával činnosť sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 4 ústavného zákona Osobitný kontrolný výbor Národnej rady Slovenskej republiky na kontrolu činnosti Národného bezpečnostného úradu...,*
- sťažovateľ bol konštituovaný až na ustanovujúcej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky dňa 4. júla 2006. ...*

Uznesenie najvyššieho súdu nie je v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky aj z dôvodu, že podľa súdnej judikatúry opraviť rozhodnutie súdu postupom upraveným v ustanovení § 164 O. s. p. je možné len v prípade, ak ide celkom zjavne o zrejmu chybu v písaní alebo v počítaní; a ďalej o také chyby, ktoré sú ako zrejme nesprávnosti obsiahnuté v rozhodnutí súdu, pričom zrejmosť takejto nesprávnosti pri vyhotovení rozhodnutia vyplýva z iných súvislostí vyplývajúcich zo spisového materiálu a priebehu konania. ...

Spôsobom, akým najvyšší súd vykonal opravu rozsudku po štyroch rokoch od nadobudnutia jeho právoplatnosti a nepripustením podania opravného prostriedku voči právnemu stavu, ktorý takáto oprava navodila, najvyšší súd porušil základné práva a slobody sťažovateľa, ktoré mu Ústava Slovenskej republiky a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručujú. Konkrétne porušil právo sťažovateľa ustanovené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky domáhať sa zákonom

ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky, a tiež právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 78/2005 z 26. mája 2010 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a napadnuté uznesenie zrušil. Sťažovateľ zároveň žiadal, aby rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 78/2005 z 29. mája 2006 ostal nezmenený, to znamená, aby vec nebola najvyššiemu súdu vrátená na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 127 ústavy predmetom ochrany ústavného súdu sú len základné práva alebo slobody fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo ich ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, pričom ochrana podľa uvedeného článku ústavy sa poskytuje voči nositeľom verejnej moci.

Pokiaľ štát vystupuje v právnych vzťahoch ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť súčasne nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (I. ÚS 29/97, III. ÚS 115/06).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ bol zriadený ústavným zákonom č. 254/2006 Z. z. Jeho právomoc spočíva v preskúmvaní niektorých rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu. Pritom z čl. 5 citovaného ústavného zákona vyplýva, že rozhodnutie sťažovateľa je preskúmateľné najvyšším súdom. To znamená, že v daných konaniach má sťažovateľ nadradené mocenské postavenie voči účastníkovi konania, ktorý sa proti jeho postupu a rozhodnutiu má právo domáhať ochrany v rámci správneho súdnictva.

Ústavný súd zastáva názor, že sťažovateľ ako výbor zákonodarného zboru, ktorý je sám nositeľom verejnej moci, sa nemôže domáhať ochrany podľa čl. 127 ústavy, preto je jeho sťažnosť nezlučiteľná *rationae materiae* a *rationae personae* s týmto článkom ústavy (obdobne I. ÚS 69/04).

Podľa názoru ústavného súdu by bolo nelogické a v zrejmom rozpore s prirodzenou koncepciou ľudských práv a základných slobôd, z ktorej vychádza aj ústavná úprava základných práv a slobôd (pozri napr. PL. ÚS 18/95, PL. ÚS 4/97, PL. ÚS 6/01), ak by ich nositeľom mohli byť aj orgán verejnej moci alebo právnická osoba verejného práva s tým istým oprávnením na ich ústavnú ochranu, ktorú im proti zásahom týchto subjektov poskytuje ústavný súd podľa čl. 127 ústavy (I. ÚS 69/04).

V zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci mohli podať sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Takáto okolnosť však v danom prípade zistená nebola.

V súvislosti s touto problematikou ústavný súd považuje za významné poukázať na čl. 34 dohovoru, z ktorého vyplýva, že Európsky súd pre ľudské práva môže prijímať sťažnosti od ktoréhokoľvek jednotlivca, mimovládnej organizácie alebo od skupiny osôb, ktoré sa považujú za poškodené v dôsledku porušenia práv priznaných dohovorom alebo jeho protokolmi. V tomto článku dohovoru je definované postavenie sťažovateľa spôsobom, ktorý v celom rozsahu vylučuje sťažovateľa ako orgán verejnej moci konajúci v mene štátu a rozhodujúci o právach a povinnostiach osôb, ktoré sú účastníkmi v konaní pred ním.

V nadväznosti na uvedené, s poukazom na skutkové a právne zistenia, ako aj na svoju judikatúru (napr. II. ÚS 188/03, IV. ÚS 149/04, III. ÚS 115/06, I. ÚS 240/09) ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ je osobou zjavne neoprávnenou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto odmietol jeho sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2010